

NHL minimálně posledních dvou dekád si snad ani nelze představit bez účasti vynikajících českých hokejistů. Bez Dominika Haška by jen zázrakem postoupili v roce 1999 Buffalo Sabres do finále Stanley Cupu a bez téhož borce ve své svatyni by nejspíš stárnoucí Detroit v roce 2002 získal slavného poháru oslavil jen stěží. Bez Romana Turka by sotva St. Louis Blues v sezoně 1999/2000 získali Presidents Trophy. Bez Jaromíra Jágra by Pittsburgh Penguins těžko postupovali ve druhé polovině devadesátých let rok co rok do play off. Bez dvojice Patrik Eliáš – Petr Sýkora by v roce 2000 New Jersey Devils asi nezískali Stanley Cup, stejně jako v roce 2010 Boston Bruins bez Davida Krejčího... Bez českých hokejistů by zkrátka NHL byla jinou soutěží. Soutěží ochuzenou o umění mnoha z nejlepších hokejistů světa.

Dlouhé roky si NHL vystačila s ryze kanadskými hráčskými zdroji, a přestože se většina klubů „Národní“ hokejové ligy, tedy ligy kanadské, usídlila v bohatších Spojených státech, byli v ní sami rodilí Američané spíše raritou. O zástupcích evropských hokejových velmocí pak ani nemluvě. NHL si i přes teritoriální příslušnost spadající vesměs do USA zachovávala celá desetiletí kanadský ráz. Kanadčané byli nejen téměř všichni hráči, ale i trenéři, v zámoří zvaní kouči, generální manažeři, maséři, kustodi, lékaři a vlastně všechen personál. Američtí byli vlastně jen majitelé většiny klubů a jejich sponzoři, zatímco i ve vedení samotné ligy seděli především Kanadčané. NHL se tak stala synonymem kanadského hokeje, který veškerý mimokanadský hokej považoval za méněcenný a podřadný. Také proto se první Evropan na ledě NHL objevil až po téměř půlstoletí její existence, a první český hokejista dokonce až po více než půlstoletí.

Protože však ani uvedené období nebylo pro český hokej i NHL prosto vzájemných, byť velmi sporadických kontaktů, ohlédněme se až do začátku dvacátého století, kdy vznikalo české hokejové hnutí i přímá předchůdkyně dnešní NHL, abychom prošli, samozřejmě ve zkratce, celé století hokejových kontaktů, na jejichž konci stojí téměř symbolicky český hokej jako v novém století čtyřnásobný mistr světa a Kanada jako úřadující šampion olympijský. Český hokej i NHL vstupují do druhého století společné hokejové historie jako dvě sice zcela samostatné, ale současně na sobě závislé strany téže mince.

PIONÝRSKÁ LÉTA

V době, kdy se první čeští hokejoví pionýři chystali ke své památné cestě do Chamonix, kde poprvé okusili novou hru, tedy v roce 1909, hrála v Kanadě hokej už několikátá generace. Hokej ve své kolébce měl za sebou už více než tři desetiletí existence a právě se tu mohutně rozvíjel profesionalismus. České hokejové hnutí v téže době brzdilo hašteření a spory o samotnou podobu hokejové organizace. Přitom je třeba především mladším čtenářům připomenout, že v Čechách byl v těch časech velmi populární jiný nový sport, hokej s míčkem, nebo-li bandy hokej, ne nepodobný dnešnímu pozemnímu hokeji, samozřejmě hranému na ledě. Spory hokejistů byly především o to, zda vůbec přijmout nový importovaný druh sportu, hokej kanadský, a zahrnout již vyzkoušený hokej s míčkem. Ten se oproti hokeji kanadskému podle pravidel hrál na kluzišti o rozměrech fotbalového hřiště v jedenácti hráčích v poli na každé straně. Obě tyto skutečnosti byly nakonec hlavním důvodem, proč zvítězil hokej kanadský. V našich klimatických podmínkách, při neexistenci arén s umělým ledem, trvala sezona pří-

rodního ledu nanejvýš dva nebo tři měsíce a velikost hřiště byla limitujícím faktorem, stejně jako počet nadšených hráčů, ochotných se v zimě a vlhku honit za míčkem či pukem a po nocích se ještě věnovat náročné úpravě ledové plochy.

Oproti hokeji s míčkem se ten kanadský mohl hrát na nepoměrně menší ploše, tudíž méně náročné na údržbu, a v daleko menším počtu hráčů. Podle pravidel jich mělo být sedm na každé straně, ale stejně dobře se dalo hrát i v pěti nebo dokonce jen čtyřech hráčích. Pravidla nebyla nijak složitá a tak kanadský hokej slavil na českém a vlastně i evropském ledě úspěch především z pragmatických a praktických důvodů.

První kanadské hráče přivítala Praha už v roce 1911. Byli jimi kanadští studenti proslulé britské Oxford University.

PRVNÍ KRŮČKY

Nejlepší čeští hokejisté patřili vždy i k nejlepším v Evropě, již od časů prvních hokejových průkopníků. Přestože o kvalitách Čechů věděli i sami Kanadáné, kteří mezi dvěma světovými válkami hojně Evropu navštěvovali, o českou hokejovou školu a její nejlepší žáky NHL vážný zájem nikdy neprojevila. Důvody k tomu byly celkem jasné. Prvním je ten, že profesionálové celý evropský hokej přehlíželi, druhým pak skutečnost, že v dobách své největší předválečné slávy měla NHL pouhých deset klubů, takže si bohatě vystačila z domácích zdrojů. A v neposlední řadě bylo jedním z důvodů i to, že by takový krok asi ani jednu stranu prostě a jednoduše nenapadl. I kdyby si některý z klubů NHL vybral nějakého českého či evropského hráče, ten by ji asi jen stěží přijal. NHL byla přeci jen soutěží, která neměla u evropských hráčů takový kredit, jako je tomu dnes. Platy hráčů sice byly ve srovnání s civilním zaměstnáním lepší, zhruba v rozsahu deseti až sto násobku průměrného platu kanadského dělníka, ale rozhodně se nejednalo o tak astronomické sumy, jako dnes, kdy i průměrný plat hráče NHL za několik málo sezon dokáže evropské hráče zajistit na zbytek života.

K prvním nesmělým kontaktům mezi NHL a českým hokejem došlo už před 2. světovou válkou, kdy se New York Rangers zajímali o nejlepšího českého hokejistu té doby, Josefa Malečka. Ale reálnější podobu měly až vzájemné námluvy na konci čtyřicátých let dvacátého století. Po únorovém převratu roku 1948 začaly tisíce lidí opouštět zemi ovládanou komunisty, a ani mnozí sportovci nezůstávali stranou. V té době měl za sebou československý hokej titul mistrů světa z roku 1947 i čerstvé olympijské stříbro, znásobené senzační remízou 0:0 s týmem amatérské Kanady. Kluby NHL vycítily svou šanci a pro případnou emigraci si zajistily služby nejlepších evropských hokejistů své doby a na své rezervní listiny zapsaly některé z nich. Nutno však po pravdě říci, že rezervní listiny a jejich význam byl v českých médiích často příliš zveličován. Musíme si uvědomit, že kluby NHL měly v té době ve svém týmu okolo třiceti hokejistů, s nimiž měli podepsanou profesionální smlouvu, přitom k zápasu jich mohly nominovat jen polovinu. Další zásobárnou hráčů byly pro kluby velké ligy týmy nižších profesionálních soutěží, které byly majetkově provázány s některým z klubů NHL. Hráči těchto týmů sice nebyli smluvně vázáni s kluby NHL, a nejednalo se o klasické farmářské týmy, známé dnes, ale bylo otázkou dobrých mravů a cti, nepodepisovat smlouvu s jiným než partnerským klubem NHL. A teprve jako jedna z posledních vazeb na klub NHL byla rezervní listina, na níž kluby směly zapsat čtyřicet hráčů, své potenciální posily z řad amatérů, studentů, juniorů a cizinců. A to byl i případ českých hokejistů.

Přesto bylo už samotné zařazení na rezervní listinu důkazem zájmu NHL o daného hráče. Jako první český hokejista se na listině Boston Bruins ocitl v roce 1949 Jaroslav Drobný, tehdy sedmadvacetiletý levý křídelní útočník pražských LTC. V NHL se však nikdy neobjevil, stejně jako do Toronta nezamířil brankář Bóža Modrý, v New York Rangers nikdy nepřivítali Vladimíra Zábrodského a ani Detroit Red Wings nepochodili se svou volbou tehdy mladičkého Augustina Bubníka. Ani jeden z nich tehdy neemigroval a Modrý s Bubníkem dokonce místo kariéry v NHL prožili dlouhé roky v komunistickém kriminále.

Padesátá léta znamenala sice sblížování na mezinárodní scéně, ale z individuálního hlediska byli čeští hokejisté pro NHL nepřijatelní. Pomohla k tomu především americká antikomunistická hysterie, podle níž byl každý občan zpoza železné opony automaticky špiónem komunismu, i prostý fakt, že si šestičlenná liga bohatě vystačila se zásobou hráčů z domácích zdrojů. Od začátku šedesátých let bylo avizované rozšíření počtu klubů NHL signálem pro skauty, aby svá loviště rozšířili i na Evropu, včetně její východní části. Výsledkem jejich snah bylo před sezonou 1968/69 zařazení téměř kompletní československé reprezentace na soupisky klubů nyní již dvanáctičlenné National Hockey League.

Srpnová okupace vojsk Varšavské smlouvy z roku 1968 znamenala pro většinu českých hokejistů konec snů o profesionálním angažmá v zámoří, ale přesto se v NHL pro její 53. ročník objevil poprvé hokejista z Česka.

V této kapitole si projdeme všechny sezony, ve kterých v NHL nastoupili čeští hokejisté a přiblížíme si nejzajímavější počiny českých hráčů ve slavné lize.

Bóža Modrý

1969/1970

Prvním českým hokejistou v NHL se stal kladenský odchovanec, průbojně levé křídlo reprezentace a ZKL Brno, který se prosazoval především důraznou hrou před soupeřovou brankou, hrou, typickou pro kanadské střední útočníky. Paradoxně se Jaroslav Jiřík v zámoří nepostavil ani na své levé křídlo, ani do středu útoku, ale na jeho pravé křídlo, tedy na post, který mu měl sedět ze všeho nejméně. O jeho angažmá klubem St. Louis Blues nakonec rozhodlo vedení hokejové sekce československého tělovýchovného svazu.

Jako jediný ze všech adeptů na profesionální kariéru totiž splňoval náročná kritéria – nejméně sto reprezentačních zápasů, pět startů na světových šampionátech a věk 30 let. Věkovou hranici sice překonal až v prosinci, ale přesto se už v září 1969 vydal s požehnáním československých úřadů jako první hráč zpoza železné opony vyzkoušet své štěstí mezi kanadskými profesionály.

Tým Saint Louis Blues, jeden z nováčků NHL roku 1967, byl po dvou sezonách v lize jedním z nejlepších mezi šesticí nových klubů a po oba dva roky se prosadil až do finále Stanley Cupu. Mezi jeho největší hvězdy patřili brankářské legendy historie NHL Jacques Plante a Glenn Hall, ale i obrýlený kapitán Al Arbour, účastník pražského šampionátu z roku 1959 Gordon „Red“ Berenson nebo trojice bratrů Plagerů. Koučem i generálním manažerem týmu byl tehdy začínající Scotty Bowman, který usiloval nejen o Jiříka, ale i o Jana Havla a Josefa Horešovského. A když nakonec z příchodu dvou spartánských hráčů sešlo, navrhoval pro jediného českého hráče tříletou smlouvu. Jenže československé úřady souhlasily jen se smlouvou na jediný rok, omezenou navíc pouze na základní část NHL. To prý kvůli případné reprezentaci Jiříka na plánovaném světovém šampionátu v kanadských městech Montrealu a Winnipegu.

Jazyková bariéra, přizpůsobování se životnímu i hernímu stylu v zámoří, smlouva na jediný rok, nejasnosti kolem účasti v play off – to vše byly příčiny zařazení českého útočníka do farmářského týmu Kansas City Blues, mimo hlavní tým NHL. Vidina startu ve slavné lize se českému útočníkovi s přibývajícím časem vzdalovala víc a víc, ale s koncem sezony přišla i pro něj jeho šance.

22. března 1970 se v dresu hostujících Blues představil v Chicago Stadium, stánku domácích Chicago Blackhawks první hokejista historie NHL z východní Evropy. Samozřejmě pokud nepočítáme starého známého Stana Mikitu a jeho spoluhráče Elmera Vasko, dvojici hokejistů narozených slovenským přistěhovalcům či přímo na Slovensku jako Stanislav Gvoth resp. Elmer Vaško. Oba zmínění hokejově vyrůstali v Kanadě. Ale oba byli shodou okolností toho večera Jiříkovými soupeři v dresu Blackhawks, kteří i přes čtyři střelecké pokusy českého nováčka v zápase zvítězili 1:0. Blues tímto zápasem zahájili čtyřzápasový „trip“, čili

První český hokejista v NHL,
Jaroslav Jiřík.